

Bài diễn văn của quan Khâm-Sứ Guillemain Độc tại Toà Khâm chiếu ngày 9-10-1936 lúc tiếp kiến các ông Dân-Biểu Trung-Kỳ

(Tiếp theo kỳ trước)

Thế kỷ mới này bỏ khuyết những điều khoản trong các chỉ dụ xưa kia, vì có nhiều khi biểu lâm và đem thi hành không được.

Chiếu theo đạo dụ ngày 14-7-33, chuẩn định chương trình và cách thức thi N-hoan chung cả Trung Bắc-Kỳ, một kỳ thi đầu tiên đã mở tại Huế và Hanoi ngày 16 Decembre 1935.

Ở Huế có 31 thí sinh, phần nhiều đã đậu tại. Vào vấn đề được 11 người, và lấy đầu chỉ có 4 người. Những thí sinh đã đậu kỳ thi kỳ này đã bỏ làm tập sự thuộc quan Nam-triều cho làm tăng lục, sau khi làm tập sự trong hai năm thì sẽ được bổ nhậm những chức vụ có trách nhiệm nhứt định.

Vì muốn chắc chắn rằng các thí sinh sỹ học có đủ học lực và phổ thông và luật học, và tránh khỏi từ nay sinh viên tốt nghiệp các trường Cao đẳng bên Pháp và bên Đông-dương không chịu ứng thi, quan Toàn-quyền đã họp một hội đồng ngày 19 Mai 1936 để nghiên cứu vấn đề lại những điều kiện cho các thí sinh được dự thi, và lập lại chương trình kỳ thi ấy.

Những lời đề nghị của ban hội đồng do quan phó toàn quyền Châtel chủ tịch, về việc ấy, đã được duyệt y.

Một đạo dụ ngày 23-7-36 đã sửa đổi lại những điều đã chuẩn định trước kia, từ nay chỉ có những sinh viên tốt nghiệp các trường đại học bên Pháp hay ở Đông-pháp mới được dự thi. Nhưng trong một thời kỳ hai năm sẽ đem thi hành một thể lệ tạm thời, không những các sinh viên trường đại học, mà cả những học sinh đầu tiên tại, hay đậu bằng Cao-dẳng đều được bốn năm, và những người từng sự bên Bảo hộ hay bên Nam-triều, chánh tịch tỉnh và làm việc được ít nữa là bốn năm, cũng được dự thi cả. Lệ cũ tăng thêm điều, nay cũng bỏ đi.

Thế lệ tạm thời kỳ mục đích là khôi phục lại những thí sinh đầu bằng từ tại hay rạo động tiền học, để bắt đầu học tập ở quốc tử học xá.

Về chương trình, trình kỳ thi sẽ hạn chế về chương và các môn đại học Đông-dương. Đáng lẽ hai bài thi viết như trước, nay chỉ ba bài, một bài về dân luật ở Đông-dương, một bài về sử ký nước Nam từ XVI thế kỷ đến hiện tại, một bài về sự tổ chức hành chánh, tài chánh và kinh tế ở Đông-dương, nhất là ở Trung-kỳ. Kỳ thi vẫn đáp có hai bài chứ không phải một như trước, một bài về quốc văn, một bài về pháp văn, lấy trong một chương

trình kỳ thi viết.

Những sự thay đổi quan trọng kỳ nâng cao trình độ quốc văn, và các quan chấp trường có thể xét được học lực của các thí sinh một ngày kia sẽ bỏ vào những những chức vụ cao quý trong nước.

Cũng như các thuộc quan, rồi đây sẽ mở những kỳ thi để tuyển bổ các thuộc viên như thừa phái, trợ giáo, lục sự văn văn, những còn phải đợi khi nào tất cả những người có bằng cấp đã được thừa dụng. Sẽ mở ra tại kỳ thi, một kỳ cho các người đỗ bằng tại tại, và một kỳ cho các người đỗ bằng cao đẳng tiền học, bản phần từ tại hay là cao đẳng tiền học tại.

Sự cải cách về quan lại Nam-triều như thế sẽ được trọn vẹn và sẽ nâng cao trình độ học lực của các thuộc viên. Chương trình các kỳ thi kỳ này mai sẽ đem ban bố. Như vậy là theo ý nguyện của Hoàng-thượng và lòng ước ao của hai Chánh phủ từ năm 1933. mà đã thi hành những điều cải cách lớn lao ai ai cũng biết cho đến nay, mỗi ngày mỗi tiến hành và thích hợp.

Trong kỳ hội đồng thường niên năm ngoái các ông có trình nhiều bản thỉnh cầu về những vấn đề tài chính kinh tế hay là về giáo dục và y tế.

Các bản thỉnh cầu ấy đã được những công sở bên Bảo hộ và Nam trửu xem xét và nghiên cứu rất kỹ lưỡng, và đã trả lời cho ban Thường trực.

Bản chức xin các ông xem lại những giấy mà ấy, thì các ông sẽ rõ bao nhiêu công việc làm của các công sở Bảo hộ và Nam triều. Một phần nhiều các đ.đ. th.đ. cầu đã được nhà nước lưu ý đến, mà có đến số đem ra thi hành cả hay là một phần. Bản chức xin kể những điều thỉnh cầu quan trọng đã phát hiện trong năm nay:

Về Giáo dục: bỏ những kỳ thi lên lớp ở ban Sơ học, lớp ở Huế một ban trung học, lớp một ngạch thầy giáo ở các xứ mới.

Về Xã dân cư trú: lập nhà phát thuốc ở các làng xã, xin bỏ một ông thầy thuốc Annam ở Ninh-bôn.

Về Xã dân kinh tế: nhắc lại cách dùng tư lịch, xuất bản một tờ phụ trương về mục kinh tế của Nam triều Quốc ngữ công báo, phát thẻ cho dân bản vùng.

Về việc Thương chánh: lập sở riêng để các nhà trồng thuốc đến khai ghi vào.

Về trạm ở nhà quê: sắp đặt lại nhiều trạm.

Về Công tác: sửa lại cầu Trường liên, sửa cầu An-lê ở con đường Phố ốc xuống Sja, sửa sang lại bến tàu Bến Thủy, chỉnh đốn nhà

huyện ở Kontum.

Ngoài những điều kỳ hội đồng thường niên năm ngoái đã yêu cầu, ban Thường trực cũng có bảy tờ cho hai chánh phủ nhiều ý kiến hay, và Chánh phủ cũng đã phê trong một thời gian rất ngắn. Xin kể những ý kiến về lệ luật thương chánh, trừ bệnh hoa liễu; khuyến khích thương trường sơ học ở Bình định, giảm thuế thân và bách phần phụ nạp mười phần trăm.

Như lời quan Khâm sứ Gresseul đã thuyết bố trong kỳ hội đồng thường niên năm ngoái, đạo dụ ngày 11-10-35 đã cải cách quy chế của Chánh phủ Nam triều. Quy chế Nam triều từ nay về sau sẽ được tự trị, và có một hội đồng trị sự do quan Thường trực bộ Tài chánh chủ tịch. Quy ấy sẽ cấp phát huy bổng cho tất cả các quan viên Nam triều kể cả các viên chức học chánh.

Hiện nay Quy ấy có được 12000\$ bạc một, và niên trái phiếu công dân giá 166.000\$, mỗi năm sinh được 8.200\$ bạc lợi, ấy là chưa kể bạc để cho thành phố Huế và thành phố Quinhon vay làm những công việc có tính chất lợi ích chung (thành phố Huế vay 30.000\$ và thành phố Quinhon vay 45000\$).

(Xem qua trang 4 cột 6)

Quan phó Tham-biện Hà-tiên bị phạt 5.000 quan

M. Bourgeois phó Tham-biện ở tỉnh Hà-tiên (Nam-kỳ), gần đây có đồng tên có Berland mà gọi về Pháp 100 gr thuốc phiện cho mẹ, bị đoan khám phá được, rồi kiện.

Ra tòa trường trí người Pháp ở Saigon hôm 4-10-36 tòa phạt M. B. 5.000 quan tiền và phải chịu tụng phí, mặc dầu quan Tham-biện đã xin từ chức liền sau khi bị vô chuyện trên.

CUỘC BẦU CỬ ĐẠI BIỂU TÀI THƯƠNG HỘI-ĐÔNG THUỘC-ĐỊA

Ngày 4 Octobre vừa rồi, tại Bắc-kỳ, Cao-man và Trung-kỳ đã bỏ thăm cả Đại-biểu tại Thương-hội-đông thuộc địa.

Tại Bắc-kỳ, phái cử lại lần thứ nhì, vì lần này chưa ai có số thăm quá bán.

Tại Cao-man, ông Marinetti được tái cử.

Tại Trung-kỳ, ông Riganx cũng được tái cử.

Những điều nguyện vọng

(Tiếp theo)

Khoản VIII. — XIN ĐI SỞ TÍNH NGHĨ VÀ BỎ LỆ QUÂN THỰC

«Thả rằng quan Tòa làm mà tha, chẳng thả rằng quan Tòa làm mà tha, buộc tội, mấy quan Tòa bên Tây thường lấy các lý lẽ răn đe. Có khi bắt làm một người nào giam ở đời ba tháng, sau xét ra vô tội, phải thả thôi, cũng thường công cho người kia là khác, hình phạt công minh thay!»

Trái lại, trong năm chọn rón, dân ta bị bắt oan vô số, giam một hai tháng, hoặc năm bảy tháng cho về, không xét hỏi, hoặc xét hỏi, không oan khoan nào, tha về mà còn đeo trên vai hai chữ tình nghi mới khổ cho. (Trừ hạng người có thanh lịch trước, đầu óc lý trí vô can, cũng khép vào án tình nghi một hai năm ngoài).

Đi một khoảng đường, họ đã chỉ: bọn tình nghi... cũng vài người nói chuyện, họ thêm bớt: bọn tình nghi... Từ có 2 chữ tình nghi, trong vào một đám dân có học trong hương thôn, trình độ dân sự xuống một bậc dài lắm. Vì việc «tình nghi» (tức là) chỉ giao bọn ở ở các các ra ngoài, họ như đó kết bè lập đảng, để giữ t. t. lực, lâu dài; đầu quan có cả hoặc dân đồng lòng có một người nào, tại năng có, học thức có, ra lo việc làng thì bọn họ có viện 2 chữ «tình nghi» mà kêu rít ra. Thế lên hiện ra trong hương thôn phần nhiều là hạng người nhút nhát, dễ dãi, dễ can thiệp cái lợi riêng cho mình.

Còn lệ quân thực có thiệt hại cho dân nhiều, cứ hiện tình mà xét, không thể nghĩ một nơi mà đủ ăn đủ mặc, cần phải bỏ ba theo con đường sống, thì nay số này, mai xuống no, đem mồ hôi mà đổi bạc cơm. Nay bị quân thực năm nhà, thì không lẽ ăn sương mà sống. Chẳng biết các nơi thì sao, chứ Quảng - Ngãi đời năm này, chẳng cần trong ăn có chữ quân thực hay không, đến 2 năm mất về thì quan buộc 1 năm quân thực, ăn 4 năm thì 2 năm quân thực v. v. Vậy đối với hạng người được ăn xá mớ về, trong ăn phần nhiều cao năm, mà theo lệ ấy, biết ngày nào cho mớ về quân thực. Thăm khốc lắm. Nay như chánh phủ ăn xá mớ về, chánh trị phạm, thì cái án tình nghi cũng cái lệ quân thực, cũng nên đi bỏ và xóa bỏ cho dân được đời an.

Khoản IX. — XIN CẤM ĐI ĐOAN Tội ngược lộn giáo và thờ phụng là tiên, cho dân tự do thì phải. Đến như bọn dị đoan, như: phu thủy, đồng bóng v. v. gọi đời đời, cái hại rất lớn. Giả như: có một người đau, là thì sống thuốc bắc vài thang, hoặc đi nhà thương uống thuốc vài lần thì khá. Mà làm phải bọn họ thì động ông họ bà kia, nào cúng quảy, bùa chú, mớ,

về số là tiền, mà khi cuộc lại còn tiền mất, có khi đến chết cũng nên. Xét ra bọn ấy lợi dụng nhà có việc, phỉnh gạt lấy tiền, so với cái tội ăn cắp, ăn trộm, sang đoạt không khác; chứ không phải dành vào tôn giáo nào. Xin nghiêm cấm bọn ấy đi.

Khoản X. XIN GIẢM CÁC NGẠCH LINH «HỒU DANH VÔ THIẾT»

Linh là một hạng người nhà nước đã chọn lựa, để tập luyện theo phép tắc nhà binh, lại chịu đương với đầu tên mũi đạn, nên có thể lực hơn dân thường thì phải. Song hiện tình trong nước thấy có một số lính, mỗi năm đầu năm phụ một số lương lương rất nhiều, mà xét ra phần nhiều là lính hưu danh vô thiết, nói cho rõ hơn là lính hưu hạ cả. Lính đi đầu xấu, lính coi dân đập đường, đi là phi công làm rồi, lại còn nhiều hạng lính, chưa biết

(Xem qua trang 4 cột 3)

CHƯ TÔN!

ai muốn ngăn ngừa cho thân CHO KHỎI ĐAU

HOẶC LÀ
Khan còi, đau đầu gối,
gầy lùn, đau phổi
thì chỉ có NGÂM THUỐC MƯỜN

VALDA

Hơi thở dễ dàng mà lại được
Khỏi lo cảm mạo thương hàn
Đau có thể bị buổi đêm do
đầy hơi là có vài độc.

Thì cũng Khỏi lo đau

Còn có đau:

Sở mũi, Khan còi, Khao tiếng,
nóng lạnh cũng là họ
thì cũng cứ dùng THUỐC

PASTILLES VALDA

ngâm thông hơi tức tức

Mà phải như mua thuốc
đó hơi linh nghiệm

Coi cho kỳ tiền cấp hợp có
hiệu cả

VALDA

MỠI THIẾT PHẢI

CUỘC XỔ SÔ ĐÔNG-PHÁP

PHÁT - HÀNH LẦN THỨ HAI

Có 4 kỳ liên tiếp nhau:
Kỳ thứ nhất, sẽ tại Nam-Vang, ngày 23 tháng 10 tây năm 1936
Kỳ thứ nhì, sẽ tại Hanoi, ngày 17 tháng 11 năm 1936

Kỳ thứ ba, sẽ tại Saigon, ngày 19 tháng chạp tây năm 1936
Kỳ thứ tư, sẽ tại Huế, ngày 20 tháng giêng tây năm 1937

Mỗi kỳ chỉ phát hành có 200.000 vé
ĐỪNG CHỜ NỮA, NÊN MUA MAU MAU ĐI, Kẻo ĐẾN GẦN
NGÀY HỜI MUA LẠI BÉ!

Kỳ nào, cũng vẫn có:

1 số trúng	4.000\$
8 số trúng	1.000
80 số trúng	100
400 số trúng	50
4.000 số trúng	10

Số 4 kỳ khác nhau, xin nhắc cho kỹ, đến các ngày xổ số để làm sổ sổ
Nhưng trong 4 kỳ ấy chỉ có kỳ này, xổ trúng hai không, nhớ cái số cần thận,
đến tới ngày 20 tháng giêng tây năm 1937, còn được dự một cuộc
xổ số như sau, sẽ tại Huế, liền sau khi xổ kỳ thứ tư rồi. May ra được
trúng một số lớn trong 3 số sau này:

100.000\$ — 40.000\$ — 20.000\$

Nên để ý: Kỳ nào, vé cũng bán khắp cả xứ Trung-bộ. Vé kỳ thứ nhất bán
hết rất mau! Hiện nay đã bắt đầu bán vé kỳ thứ nhì rồi! Ở các thành thị, đến
đến 10 tháng 11 tây thì thôi, còn các chỗ khác đến 10 tháng 11 tây là cũng
Cũng 1\$00 một vé mà lại được hai dịp may!

Phải lo đèn tính-mệnh

Hạ thu giao tiết, chính là lúc người ta sinh
bệnh sốt nóng cảm gió

THỜI NHIỆT TÂN ĐẠI - QUANG

là thờ-thuốc để trừ các bệnh cảm mạo tương gió, sốt nóng,
sốt rét, nhức đầu, trướng hàn, trướng thổ, công hiệu hơn hết mọi
thứ thuốc khác, cam đoan trong năm mươi phát kiến công.

Đại - Quang Dược - Phòng

Tổng cuộc: 27, Bđ Tổng-đốc-Phương, CHỢ-LỚN
Phân cuộc: 29, Phố hàng Ngang HANOI

Thuốc Đệ Nhất Vô Nhị Hiệu VÔ-VĂN-VÂN Trị Bệnh Đau Bụng

ĐAU BỤNG BAO TỬ. — Những người nào đau bụng ngầm ngầm đói không đau, ăn no về đau, hoặc bụng no hơi, sinh ruột, ói mửa hoặc đau bụng sôi ruột, ợ nước chua, con nít trong tháng bị ợ sữa và nhất là những người bị bệnh Thiên thời, Dịch tả, nên mau mau dùng thuốc TẾ-THỂ TIỀN-ĐƠN, số 3 của hiệu VÔ-VĂN-VÂN giá mỗi gói \$0.10 thì bớt liền.

ĐAU BỤNG MÁU. — Đau bả mỗi tháng đau bụng một hai lần, phát lên đ.đ.đ. có cục máu bả qua bả lại, trướng lên trướng xuống trong bụng, tức ngực, tay chân lạnh và đỏ m.đ.đ. hoặc gần tới ngày có đ.đ.đ. kinh mà đau bụng, nên lập tức tìm nhà thuốc VÔ-VĂN-VÂN, là một nhà thuốc danh tiếng nhất Đông-pháp, mua một hộp ĐẠCH-PHONG-ĐIỀU-KINH, số 37, giá \$0.30, uống vào hết đau bụng, cục máu bả xuống. Trường hợp thuốc này thì tiêu cục máu và kinh huyết động đều hòa.

ĐAU BỤNG RUỘT TÂM. — Ruột có khúc lớn, khúc nhỏ, có một khúc eo lại. Người nào vì vì yếu, đồ ăn không tiêu hóa, truyền tống chưa kịp chun qua lỗ eo, tích tụ lại và phát đau bụng đ.đ.đ. lệ thường. Những người mắc bệnh ấy, mỗi ngày độ 2-3 lần, đau thốn sau lưng, đau lòng lên ngực, có cục trong bụng, no đói vẫn đau, đau đ.đ.đ. và giờ thì hết. Khi đã hiểu rõ chứng bệnh rồi, nên dùng THUỐC-TÂM PHỐC THƯỜNG, số 51, giá mỗi hộp \$0.30, hiệu VÔ-VĂN-VÂN thì hết đ.đ.đ.

Các ông đ.đ.đ. có trường hợp như mình mắc phải bệnh đau bụng ph.đ.đ.đ. đau bụng ph.đ.đ.đ. đau dạ dày, đau bụng kinh niên, mà dùng những thứ thuốc nhảm, uống vào rất có hại cho quý ngài.

Có mua những thứ thuốc kể trên dùng qua rồi mới biết lời nói không ngoa, nhưng phải nhìn cho kỹ hiệu «thăng nh.đ.đ.đ.» mới khỏi lầm lẫn.

Các chi cuộc nhà thuốc VÔ-VĂN-VÂN Thủ-đầu-một — Nam-Kỳ

SAIGON
229, Rue d'Espagne

QUINON
Avenue Gia-Long

TOURANE
Avenue du Musée

HUÉ
87 Rue Paul Bert

HANOI
86, Rue du Coton

HAIPHONG
103, Rd Bonnal

SIROP PULMO

TRỊ CÁC CHỨNG HO — RẤT THẦN HIỆU

Nhà thuốc PHẠM-DOAN-ĐIEM Tourane

